

Гражданска инициатива “За 1 лев – чиста и зелена София” – един нестандартен подход за управление и поддръжка на междублоковите пространства

Проблемът за зелените площи в столицата е злободневна тема, породила много дискусии през последните години. Първата част от този проблем е намаляването на площта на зелените терени, породено от реституционните процеси. Мнението на специалистите е, че този процес приключва. Многочислените граждански организации водят сериозни битки срещу всяко посегателство към наличните зелени площи. Положителна роля ще изиграят промените в Закона за устройство на териториите.

Моето внимание е насочено към втората част на повдигнатия проблем - управлението и поддръжката на зелените площи и по специално на междублоковите пространства в жилищните комплекси. Те се намират в отвратително състояние - бурени, занемарени дървета и храсти, порутени и неизползваеми детски площадки, силно замърсени и обраснали вътрешни улици и паркинги, запушени оттоци за дъждовна вода и прочее. В интерес на истината има много сгради и отделни входи на панелни блокове, които поддържат прилежащата си територия и тези места изглеждат като оазис в пустиня. За съжаление и в тези случаи картинката е следната - пред сградата виждаме красиви градинки, оградки, скамейки, беседки, а отзад - буренявали детски площадки и паркови зони.

Как да излезем от създадената ситуация?

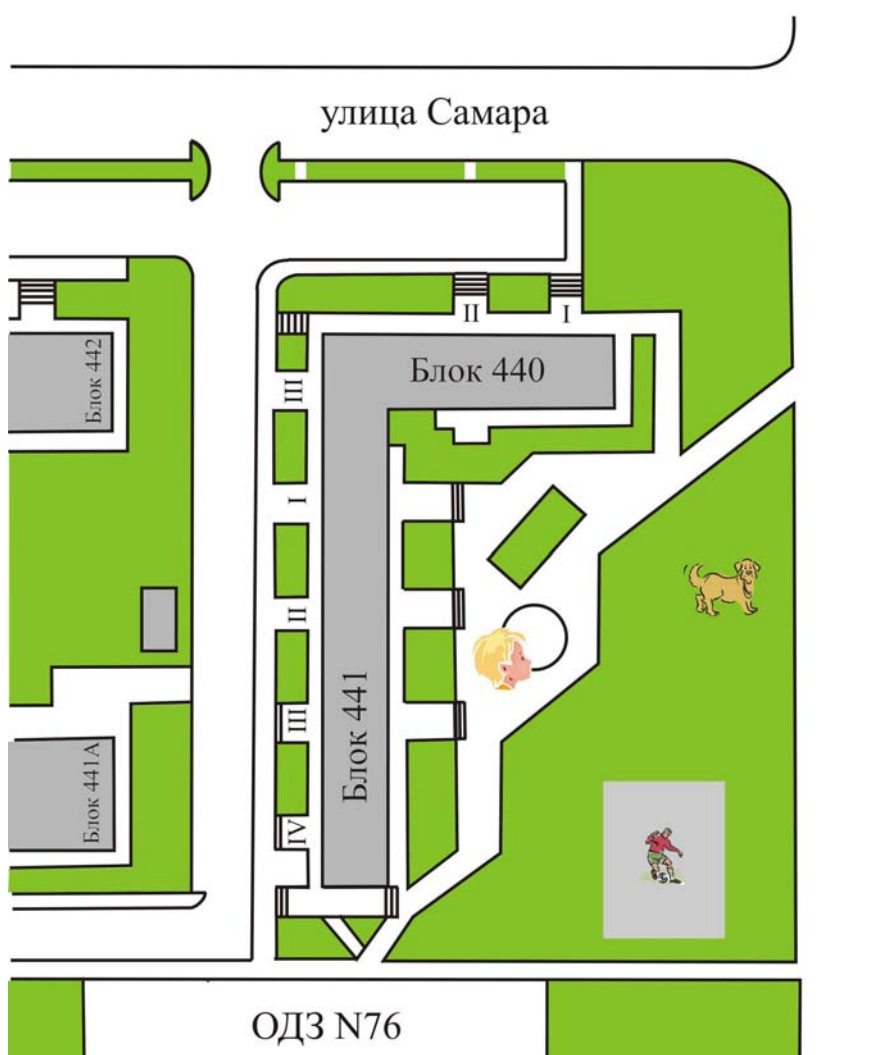
Официалните пролетни и есенни кампании за почистване на София очевидно са недостатъчни. Същото се отнася и до периодичните призови на известни общественици да се почисти София. Съществуващите нормативни документи са остарели, а нови още не са изготвени. Сигурен съм, че в процеса на присъединяване на България към ЕС въпросът ще бъде уреден нормативно и след 4-5 години ще има един приличен модел за

управление и поддържане на междублоковите пространства. Въпросът е, трябва ли да тънем в мръсотията още 4–5 години?

Наскоро прелиствах последния информационен бюлетин на Фондация за реформа в местното самоуправление. Един от отпечатаните материали завършва с думите “Ако не аз, то кой друг ?!”. Моето предложение е, ние гражданите да се присъединим към този призив, да забравим принципа “Моят дом е моята крепост” и да вземем в своите ръце решаването на повдигнатия въпрос. Така от една страна ще помогнем на самите себе си, а от друга страна ще помогнем на законодателите да си свършат по-добре работата.

Ще ви разкажа какво направихме в жк. Младост 4. Блокове 440 и 441 разполагат с голяма паркова територия от едната страна и с вътрешен паркинг и улица от другата. Скамейките бяха изпочупени, пясъчникът – буренясал, детските съоръжения – в лошо състояние, зелените площи – обрасли с бурени, храсталаци и неподдържани дървета.

Преди три години едно младо семейство организира и финансира частичното възстановяване на скамейките и детската площадка. Съседите се запалиха и започнаха да почистват тревните площи и дърветата. Общината възстанови останалите скамейки. Създадох се предпоставки за осъществяване на една стара моя идея за текущо поддържане на територията – живеещите в двата блока, на доброволни начала, да внасят месечно по една малка сума в обща каса. Със събраните средства да се купуват инструменти, консумативи и да се заплаща на наемни работници за поддържане на територията.

Как беше осъществена идеята?

Първоначално сондирахме мненията на ръководствата на седемте входа и резултатите бяха плачевни. Почти всички имаха сериозни вътрешни проблеми (предимно финансови) и се отнесоха песимистично към направеното предложение. Трябваше да намерим друг подход към хората.

Намерих съмишленици. Измислихме мотото на сдружението – “**За 1 лев – чиста и зелена София**” . Сформирахме инициативна група. Написахме обръщение към нашите съседи. Проведохме поименна анкета. Лично аз разговарях с 120 семейства. Осемдесет и пет процента от анкетираните казаха ДА и сложиха своя подпис. Ползното в случая бе, че хората си казваха мнението какво да правим и как да го правим. При такъв висок процент стартирахме инициативата през май 2002 година. Избрахме председател и касиер на сдружението. Изготвихме скица на поддържаната територия с общ размер **15 декара** и списък на видовете дейности:

- текущо почистване на територията, включително изпразване на кошчетата за отпадъци;
- косене на оцветените в зелено площи и почистването им от едри отпадъци;
- събиране и изнасяне на окосената трева;
- почистване на тревните площи от паразитни растения и храсти;
- периодично прекопаване и почистване на дърветата от излишни клони, варосване, засаждане на нови растения;
- плевене на тревата покрай асфалтовите алеи, под скамейките и на плочниците около блоковете;
- поддържане на детската площадка;
- извършване на текущ ремонт около блокове 440, 441 – частичен ремонт на плочници, ремонт на скамейки и др.;
- периодично боядисване на детските съоръжения и скамейките;
- почистване на улицата и паркингите пред блоковете от кал, пясък и бурени;
- отстраняване на наносите около отоците за дъждовна вода.

Взехме решение парите да се събират ежемесечно /общо по 12 лв. на семейство годишно/. Изготвихме разходната част на годишния бюджет в размер на 1400 лв. Решихме през активния сезон да заплащаме месечно по 1 минимална работна заплата на наетия работник, а през зимата да заплащаме при необходимост минимална сума за почистване на територията. Останалите средства да се използват за покупка на материали и консумативи.

Към месец юни 2004 г., 2 години и половина по-късно, установихме окончателно, че експериментът е успешен. Гражданите са съгласни да отделят една малка сума, защото виждат къде отиват тези пари и могат директно да си казват мнението за решаването на текущи проблеми. Те определено харесват това което става. Спокойни са за своите деца и родители, защото са им осигурили прилични условия за игра и почивка – един добре поддържан парк с много зеленина, детска площадка, футболно игрище и зона за домашни любимци. Ревностно пазят чистотата, престанаха да хвърлят отпадъци от балконите, правят забележки на евентуални замърсители и на нарушители с кучета. В случая положителна роля играят монтираните табелки с няколко вида надписи. Постепенно живущите в седемте входа на двата блока почувстваха, че живеят в една обща сграда. Макар и формално, осъществено е едно сдружение на гражданите от тези блокове. Въпреки че предметът на дейност на това сдружение е поддържането на междублоковото пространство, налага се да решаваме и

много общи за двата блока проблеми. Ако възникналият проблем не е по силите ни, обръщаме се за помощ към Общината или към съответните общински фирми.

Тази инициатива породила и други положителни ефекти:

- съседите от околните блокове започнаха да поддържат своите територии;
- увеличили се гражданите, които полагат доброволен труд – косене с косачката, боядисване, оформяне на дърветата, засаждане на фиданки и цветни лехи и др.;
- появили се спонсори, които помогнали за футболното игрище, за табелките, за новите скамейки, за беседката, за нови люлки;
- външните посетители събрали пари и купили пясък за пясъчника.

Изминали още 18 месеца. През този период разширихме предмета на нашата дейност. Монтирани са нови детски съоръжения, прокарано е осветление на детската площадка, възстановена е вертикалната планировка пред блоковете (градинки, очертани с бордюри или паркингови елементи, ремонтирани плочници), монтирани са нови кошчета за отпадъци и табелки, засадени са още фиданки, появили се множество цветни градинки и лехи. Събрали дарение в размер на 2400 лева и поехме поддръжката на съседната детска площадка за тази и за следващата година. По този начин поддържаната от нас територия се увеличила на 25 декара.

Подобренията са извършени благодарение на доброволния труд на 35 семейства и на помощта, която ни оказали р-н Младост, фирма “Улично осветление”, фирма “Чистота”, Ботаническа градина към БАН, фирма АТИА принт, две частни строителни фирми, голяма група общински съветници със сумата 2200 лева, живуща в САЩ българка с 400 долара, местен гражданин със сумата 1600 лева.

Като положителен ефект от експеримента отчитаме факта, че гражданите активизирали дейността си по поддръжката на общите части на сградата. Към настоящия момент всички входни врати се заключават, постепенно се възстановяват домофонните уредби, монтират се специални лампи към входните врати, изнасят се пощенските кутии и др. Появил се и първата охранителна система със записващи камери

В един от входовете е възприет стил на управление, близък до европейския: Приет е собствен Правилник за вътрешния ред, регистриран в Общината; освен Управител, функционира и Надзорен Съвет; ежегодно се изготвят финансов бюджет и план за ремонт и поддръжка на общите части на входа; ежемесечно се подготвят специални приходни ведомости и писмени съобщения до живущите за дължимите суми.

Не успяхме да мултиплицираме този модел в останалите входове, но в нашето обществено пространство вече се прокрадва идеята да се обединим и да учредим Съвет на Управителите на етажните собственици, който да унифицира модела.

Често ни задават въпроса: ”Вие сте над 500 човека. Как правите събрания, как вземате решения?” Отгорът е – ние събрания не правим. Просто постоянно сме заедно. Оформил се едно стабилно обществено пространство – от него излизат идеите и предложенията, после те се връщат обратно за обсъждане, някои се отхвърлят, други се оформят и се уточняват, търси се начин за тяхното осъществяване. По този начин изработихме проектите за осветлението, за вертикалната планировка, за озеленяването, обменяме опит по поддръжката на сградата и прочее. Така определихме осемте човека, които пътуваха до Прага като награда от организаторите на конкурса “Почисти пред прага и пътувай до Прага”.

Използваме всяка възможност, която ни се предостави, за да популяризираме нашия опит – предавания, интервюта и репортажи в медиите, презентации пред различни форуми и др. В кампанията активно се включили Общината, СОС и ФРМС.

Отзвукът е добър, получихме и международно признание. Засега нямаме последователи - нашият експеримент се възприема като явление.

Ние категорично считаме, че сме породили един процес, който със съвместните усилия на гражданите и на Столична Община може да сложи край на мръсотията в околблоковите пространства на столичните комплекси. Подсказахме на Столична Община една идея за Пилотна програма и ще продължим да я отстояваме.

19.11.2005 г.

Стефан Митков, председател на Гражданска инициатива
“За 1 лев-чиста и зелена София”

